

موافقت نامه موانع فنی فرا راه تجارت در WTO

طی سالهای اخیر تعداد مقررات فنی و استانداردهایی که از سوی کشورهای تهیه، تصویب و به اجرا درآمده افزایش یافته است. از یک سو ازدیاد مشکلات ناشی از آلودگی آب، خاک و هوا تولیدکنندگان را موظف به تولید محصولات منطبق با اصول زیست محیطی کرده واز سوی دیگر بالا رفتن استانداردهای زندگی ناشی از پیشرفت فناوری موجب افزایش تقاضای کالاهای با کیفیت بالا شده است. مجموع این عوامل باعث افزایش سیاست های تنظیمی دولتها و در نهایت افزایش میزان استانداردها و مقررات فنی در سطح ملی گشته است به طوری که در موافقت نامه عمومی تعرفه و تجارت موسوم به گات نیز که با هدف کاهش موانع تجاری و از میان برداشتن رفتار تبعیض آمیز در تجارت بین الملل در سال ۱۹۴۷ ایجاد شد به لزوم وجود این استانداردها به صورت گذرا اشاره شده است. در این موافقت نامه هر گونه اقدام ضروری برای حفظ حیات و سلامت انسان، حیوان و گیاه و همچنین هر گونه ممنوعیت یا محدودیت وارداتی یا صادراتی که برای اجرای استانداردها یا مقررات مربوط به طبقه بندی، درجه بندی یا بازاریابی کالاها در تجارت بین المللی ضرورت دارند مجاز دانسته شده است. اما بتدریج رشد استانداردها و مقررات فنی در کشورها اثرات منفی بر تجارت بین الملل گذاشت، چرا که رعایت این استانداردها هزینه های اضافی فراوانی را بر صادرکنندگان و تولیدکنندگان تحمیل می نمود و قدرت رقابت آنها را در بازارهای خارجی کاهش می داد و از طرفی این شبهه ایجاد می شد که تصویب این مقررات و استانداردها می تواند محملی برای حمایت از صنایع داخلی و در نتیجه رفتار تبعیض آمیز در تجارت باشد. لذا کمیته ای کاری از سوی گات تشکیل و مأمور بررسی و ارزیابی اثرات موانع غیر تعرفه ای بر تجارت بین الملل شد.

نتیجه مطالعات این کمیته این بود که موانع فنی تجارت بزرگ ترین مانع فراروی صادرکنندگان و تجارت بین المللی می باشد. لذا در دور توکیو ۲۲ کشور متعاقد، موافقت نامه چند طرفه موانع فنی تجارت را بین خود امضا کردند. این موافقت نامه دارای چندطرف که به «مجموعه مقررات مربوط به استانداردها» معروف شد مشتمل بر نحوه و چگونگی تهیه، تصویب و اجرای مقررات فنی، استانداردها و رویه های ارزیابی مطابقت بود. بعدها در دوراروگوئه (هشتمین دور مذاکرات گات که در سالهای ۱۹۹۴-۱۹۸۶ برگزار شد) این موافقت نامه در شکل جامع تری به صورت « موافقت نامه موانع فنی فرا راه تجارت » در آمد و بخشی از موافقت نامه های سازمان جهانی تجارت شد.

موافقت نامه موانع فنی فرا راه تجارت

این موافقت نامه دارای ۱۵ ماده و ۳ ضمیمه می باشد که ضمایم مزبور جزء لاینفک موافقت نامه محسوب می شوند. قبل از بررسی جزئیات این موافقت نامه لازم است با برخی مفاهیم اولیه و ضروری آن آشنا شویم.

مقررات فنی

مقررات فنی (استانداردهای اجباری) مطابق تعریف موافقت نامه، سندی است که مشخصات محصول یا فرایندها و روشهای تولید مربوط به آنها از جمله مقررات اداری مربوطی را که رعایت آنها اجباری است مقرر می دارد. این سند همچنین ممکن است شرایط مربوط به اصطلاحات^۲، نمادها^۳، بسته بندی، علامت گذاری یا برچسب زنی را که در مورد محصول، فرایند یا روش تولید قابل اعمال هستند در بر گیرد یا منحصرأً به آن پردازند.

استانداردها

استانداردها (منظور استانداردهای داوطلبانه است) مطابق تعریف موافقت نامه، سندی است مصوب یک مؤسسه مورد تأیید که قواعد، رهنمودها یا مشخصات محصولات یا فرایندها و روشهای تولید مربوط به آنها را که رعایت آنها اجباری نیست، برای استفاده مکرر و عمومی مقرر می دارد. این سند همچنین ممکن است شرایط مربوط به اصطلاحات، نمادها، بسته بندی، علامت گذاری یا برچسب زنی را که در مورد محصول، فرایند یا روش تولید قابل اعمال هستند در بر گیرد یا منحصرأً به آنها پردازد.

بنابراین، هر دو اصطلاح استانداردها و مقررات فنی موارد زیر را در بر می گیرند:

- ۱ - خصوصیات محصول (شامل موارد مربوط به کیفیت کالا)؛
- ۲ - روشهای فراوری و تولید که بر خصوصیات (کیفیت) محصول اثر دارند؛
- ۳ - اصطلاحات و نمادها؛
- ۴ - الزامات بسته بندی و برچسب زنی به نحوی که در مورد محصول به کار می روند.

نکته قابل توجه اینکه لازم است استانداردهای محصول که شامل خصوصیات، کیفیت، طرح یا عملکرد محصول است از استانداردهای مربوط به روشهای فراوری و تولید که شامل مراحل چگونگی تولید کالا است متمایز شود.

استانداردهای روشهای فراوری و تولید قبل و در خلال مرحله تولید یعنی قبل از ورود محصول به بازار اعمال می شود. قواعد این موافقت نامه تنها در صورتی بر روشهای تولید و فراوری محصول اعمال می شود که این روشها بر کیفیت یا سایر خصوصیات محصول تأثیر داشته باشد.

این توضیح لازم است که تعاریف مذکور از ISO/IEC Guide ۲ بر گرفته شده اند که محصولات، فرایندها و خدمات را تحت پوشش قرار می دهد، اما موافقت نامه حاضر (موافقت نامه موانع فنی فراراه تجارت) فقط به مقررات فنی، استانداردها و رویه های ارزیابی مطابقت مرتبط با محصولات یا فرایندها و روشهای تولید آن می پردازد. استانداردها آن گونه که در راهنمای مذکور تعریف شده ممکن است اجباری یا اختیاری باشند، اما موافقت نامه حاضر، استانداردها را اسنادی اختیاری و مقررات فنی (استانداردهای اجباری) را اسنادی اجباری تعریف می کند. استانداردهای تهیه شده توسط تشکیلات بین المللی استاندارد مبتنی بر اجماع هستند، اما موافقت نامه حاضر همچنین شامل اسنادی می شود که مبتنی بر اجماع نیستند.

رویه های ارزیابی مطابقت

هر رویه ای است که بطور مستقیم یا غیر مستقیم برای تشخیص رعایت الزامات پیش بینی شده در مقررات فنی یا استانداردها به کار رود. این رویه ها ضمناً رویه های نمونه برداری، آزمایش و بازرسی، ارزیابی، بررسی و اطمینان از مطابقت، ثبت، تأیید اعتبار و تصویب و همین طور ترکیبی از آنها را شامل میشود.

ارزیابی مطابقت می تواند به چهار طریق زیر انجام شود:

- ۱ - آزمایش محصول؛
- ۲ - صدور گواهی محصول پس از بازرسی؛
- ۳ - ارزیابی نظام مدیریت کیفیت؛
- ۴ - صدور اعتبار نامه.

تفاوتهای استانداردها و مقررات فنی

- ۱ - استانداردها جنبه اختیاری دارند و عموماً از سوی مؤسسات استاندارد غیر دولتی مثل سازمان بین المللی استاندارد تدوین می گردند.
- ۲ - مقررات فنی جنبه اجباری دارد و از سوی دولت ها (بر اساس سیاست گذارهای دولتی) و برای حفظ بهداشت حیوان و انسان تدوین و اجرا می گردد.
- ۳ - محصولات فاقد استاندارد قابلیت ورود به سرزمین کشور وارد کننده را دارند، اما محصولاتی که مقررات فنی کشور وارد کننده را رعایت نکنند، غیر قابل ورود هستند.
- ۴ - تهیه، تصویب و اجرای استانداردها، بر خلاف مقررات فنی، تابع قواعد حسن انجام کار است.

اهداف موافقت نامه

- الف (حفاظت از بهداشت یا سلامت انسان
نمونه بارز مقررات مربوط به حفظ بهداشت و سلامت انسانها، برجسبی است که روی تمام بسته های سیگار مبنی بر مضر بودن آن برای سلامتی انسان زده می شود.
- ب (حفاظت از بهداشت یا حیات گیاه و حیوان
به عنوان مثال برخی مقررات کشورها مقرر می دارد که صید ماهی منوط به رشد جسمی آنها تا حد و اندازه معینی می باشد.
- پ (حفاظت از محیط زیست
مقررات مبنی بر بازیافت کاغذ و محصولات پلاستیکی نمونه ای از مقررات حفظ محیط زیست است.
- ت (جلوگیری از اقدامات گمراه کننده و فریبکارانه
این مقررات که عموماً به صورت الزامات برجسب زنی می باشد تولیدکننده را ملزم می کند که اطلاعات شفاف و کاملی از محصول را روی کالاها قرار دهد و مقررات بسته بندی و طبقه بندی کالا نیز به همین دلیل اجرا می شود که مصرف کننده گمراه نگردد.
- ث (سایر اهداف
سایر اهداف موافقت نامه عبارتند از کیفیت، هماهنگ سازی فنی کالا و به طور کلی تسهیل تجارت.

ذکر این نکته لازم است که رعایت مجموعه این مقررات از سوی تولید کنندگان، هزینه هایی مثل هزینه ارزیابی مطابقت کالا، هزینه های انتشار اطلاعات در مورد کالا و سایر هزینه ها را تحمیل می کند که گاه مزیت نسبی آنها را مخدوش می سازد.

قواعد اصلی WTO در خصوص استانداردها، مقررات فنی و رویه های ارزیابی مطابقت

مهمترین نکته ای که ابتدا بایست مورد توجه قرار گیرد این است که مقررات حاکم بر سازمان جهانی تجارت اعضای خود را ملزم به داشتن استاندارد کالا نمی کند و این سازمان در تدوین یا نوشتن استانداردها نیز هیچگونه دخالتی ندارد بلکه موافقت نامه موانع فنی فراراه تجارت (گات ۱۹۹۴) درصداست که مقررات فنی اجباری، استانداردهای داوطلبانه، و آزمایش و صدور گواهی محصولات، موانع غیر ضروری فراراه تجارت ایجاد نمایند.

تشریح اصول اساسی موافقت نامه

۱- اجتناب از ایجاد موانع غیر ضروری فراراه تجارت

موانع غیر ضروری فراراه تجارت در صورت تدوین مقرراتی محدود کننده تر از حد لازم برای نیل به اهداف مورد نظر یا زمانی که این مقررات اهداف مشروع را تأمین نمایند ایجاد می شود. ماده ۲-۲ موافقت نامه، اهداف مشروع را الزامات امنیتی ملی، جلوگیری از روشهای خدعه آمیز، حفظ سلامتی یا ایمنی انسان و حفظ حیات یا بهداشت حیوانیا گیاه، یا محیط زیست بر می شمارد.

همچنین موانع غیر ضروری فراراه تجارت میتواند از طریق اعمال رویه های طولانی تر و سخت گیرانه تر ارزیابی مطابقت نسبت به آنچه مورد نیازاست صورت گیرد. ماده ۵ موافقت نامه در خصوص رویه های ارزیابی مطابقت مقرر می دارد: « نیازهای اطلاعاتی محدود به مواردی باشند که برای ارزیابی مطابقت و تعیین هزینه ها ضرورت دارند» و همچنین « تعیین محل تأسیساتی که در رویه های ارزیابی مطابقت مورد استفاده قرار میگیرد و انتخاب نمونه ها به گونه ای نباشند که مشکلی غیر ضروری برای متقاضیان یا نمایندگان آنها ایجاد کند ».

موانع فنی تجارت عموماً از تهیه، تصویب و اجرای مقررات فنی و رویه های ارزیابی مطابقت نشأت می گیرد. به عبارت دیگر، کشورها با توجه به سطح درآمد، محل جغرافیایی (الزامات جغرافیایی هرکشور نظیر زلزله خیز بودن، مرطوب بودن هوا، آلودگی هوا و ...) یا سلايق محلی خود نیازمند نوع خاصی از کالا که با شرایط آنها سازگاری داشته باشد هستند که این الزامات خود را در مقررات فنی هر کشوری نشان می دهد و صادرکنندگان بایستی این مقررات فنی را رعایت نمایند تا بتوانند کالای خود را صادر کنند.

موافقت نامه موانع فنی فراراه تجارت این اختلاف های طبیعی را مشروع میدانند و لذا دست کشورها را در تهیه، تصویب و اجرای مقررات فنی تا حد زیادی باز میگذارد، گواينکه در ماده ۲ موافقت نامه آمده است که در وهله اول استانداردهای بین المللی موجود که از سوی نهادهایی مثل سازمان بین المللی استاندارد تدوین شده است بایستی به عنوان مبنای مقررات فنی باشد مگر به دلیل وجود عوامل جوی، جغرافیایی و تکنولوژیکی خاص.

در مقدمه موافقت نامه آمده است: « نباید مانع هیچ کشوری از اتخاذ اقدامات لازم برای تضمین کیفیت صادراتش یا حفظ حیات یا بهداشت انسان و حیوان یا گیاه یا حفاظت از محیط

زیست یا برای جلوگیری از روش های خدعه آمیز در سطحی شود که مقتضی تشخیص می دهد».

باوجود این، تنها محدودیتی که این موافقتنامه (مطابق ماده ۲-۲) قائل شده این است که اعضا تضمین کنند که مقررات فنی به منظور ایجاد موانع غیر لازم فرا راه تجارت بین الملل یا با چنین اثری تهیه، تصویب و اجرا نگردد.

۲- رعایت اصل عدم تبعیض و رفتار ملی

دومین اصل موافقت نامه، رعایت اصل عدم تبعیض (دو اصل دولت کامله الوداد و رفتار ملی) در اجرای مقررات فنی و رویه های ارزیابی مطابقت است. این موافقت نامه می گوید: «اعضا تضمین خواهند کرد که از لحاظ مقررات فنی نسبت به محصول وارده از قلمرو هر یک از اعضا رفتاری اتخاذ شود که از رفتار متخذه در مورد محصولات مشابه دارای منشأ ملی و محصولات مشابهی که منشأ آنها کشور دیگری است نا مطلوب تر نباشد».

در زمینه رویه های ارزیابی مطابقت نیز همین اصول جاری است به طوری که رویه های ارزیابی مطابقت باید به گونه ای تهیه، تصویب و اجرا شوند که برای عرضه کنندگان محصولات مشابهی که منشأ آنها قلمرو اعضای دیگر است، امکان دسترسی در شرایطی که از شرایط تضمین شده برای عرضه کنندگان محصولات مشابه دارای منشأ داخلی یا عرضه کنندگان محصولات مشابهی که منشأ آنها در کشور دیگر است نا مطلوب تر نباشد. همچنین باید جنبه محرمانه بودن اطلاعات در مورد محصولاتی که منشأ آنها قلمرو اعضای دیگر بوده و در ارتباط با رویه های ارزیابی مطابقت مطرح یا عرضه می شود درست همانند اطلاعات مربوط به محصولات داخلی حفظ گردد به گونه ای که منافع تجاری مشروع تأمین گردد.

بعلاوه، هرگونه هزینه ارزیابی مطابقت محصولاتی که منشأ آنها قلمرو اعضای دیگر است نسبت به هزینه های ارزیابی مطابقت محصولات مشابهی که منشأ داخلی دارند یا منشأ آنها قلمرو اعضای دیگر است با در نظر گرفتن مخارج ارتباطات، حمل و نقل و سایر هزینه های ناشی از متفاوت بودن محل تأسیسات متقاضی و مؤسسه ارزیابی مطابقت باید منصفانه باشد.

۳- هماهنگ سازی مقررات فنی، استانداردها و رویه های ارزیابی مطابقت

هماهنگ سازی مقررات فنی و رویه های ارزیابی مطابقت با مقررات، استانداردها و رویه های بین المللی از دیگر اصول این موافقتنامه است، بطوریکه از اعضا خواسته شده است در مواردی که مقررات فنی یا رویه های ارزیابی مطابقت برای انطباق محصولات با مقررات فنی و استانداردها لازم باشد و استانداردهای بین المللی مربوطه در این زمینه ها نیز وجود داشته باشد یا بزودی تکمیل شود، اعضا تضمین نمایند، که از این استاندارد ها استفاده نمایند مگر آنکه معایر اهداف مشروع باشد یا بر اثر عوامل جوی، جغرافیایی یا تکنولوژیکی مقدور نباشد. همچنین بمنظور هماهنگ ساختن مقررات فنی و رویه های ارزیابی مطابقت بر مبنای گسترده ترین زمینه ممکن از اعضا خواسته شده است که در تهیه استانداردهای بین المللی توسط مؤسسات بین المللی استاندارد مربوط برای محصولاتی که در مورد آنها مقررات فنی را تصویب کرده اند یا بزودی تصویب می نمایند و همچنین تهیه رهنمودها و توصیه های لازم راجع به رویه های ارزیابی مطابقت در حد توانایی خود به طور کامل مشارکت نمایند. باوجود این، موافقت نامه شرایط ویژه کشورهای در حال توسعه را نیز در نظر گرفته است بطوریکه در ماده ۴-۱۲ موافقتنامه اشاره می کند که به دلیل شرایط تکنولوژیکی، اجتماعی و

اقتصادی خاص کشورهای در حال توسعه عضو برای حفظ تکنولوژی بومی و روشها و فرایندهای سازگار با نیازهای توسعه ای آنها نباید از آنها انتظار داشت که از استانداردهای بین المللی که مناسب نیازهای توسعه ای، مالی و تجاری آنها نیست، به عنوان مبنایی برای مقررات فنی یا استانداردها از جمله روشهای آزمایش خود استفاده کنند.

" بسمه تعالی "

سحر طیّار

اداره کل استاندارد استان فارس

۴- یکسان سازی مقررات و رویه ها

از آنجا که فرایند تهیه یک استاندارد بین المللی وقت گیر و هزینه بر است و همچنین گاهی اوقات بین زمان تصویب یک استاندارد بین المللی و اجرای آن ازسوی تدوین کنندگان ملی مقررات مدت طولانی میگذرد، موافقت نامه موانع فنی فرا راه تجارت در تکمیل مباحث مربوط به هماهنگ سازی مقررات فنی و رویه های ارزیابی، اصل همانند سازی و یکسان سازی مقررات فنی و رویه های ارزیابی را نیز پیش بینی نموده است، بطوری که مطابق ماده ۷-۲ موافقت نامه از اعضا خواسته شده است که برای تصویب مقررات فنی اعضای دیگر بعنوان معادل مقررات خود، با نظری مثبت برخورد نمایند، ولو اینکه با مقررات خودشان تفاوت داشته باشد، مشروط بر اینکه قانع شوند این مقررات در حد کافی اهداف مقررات خودشان را تأمین نمی نماید.

فرض کنید در دو کشور « الف » و « ب » ملاحظات زیست محیطی در خصوص تولید موتورهای دودزا وجود دارد و مقررات کشور « الف » خودروها را ملزم به داشتن موتورهای دودگیر مینماید، اما در کشور « ب » استفاده از موتورهای دیزلی اجباری است، در این صورت هر دو کشور می توانند با پذیرش مقررات یکدیگر به صادرات محصولات خود به یکدیگر بدون الزام به رعایت دقیق مقررات همدیگر و صرف هزینه های اضافی اذامه دهند و در عین حال الزامات زیست محیطی را نیز رعایت نمایند.

۵- تأیید متقابل

گاهی صادرکنندگان، کالای خود را به چند بازار مختلف صادر می نمایند که در مبادی ورودی هر یک از بازارها رویه های ارزیابی مطابقت روی یک کالا انجام میشود که منجر به افزایش هزینه های صادراتی برای صادرکننده و در برخی موارد موجب تقلب در نمونه برداری می گردد. به همین دلیل، موافقت نامه به اعضا اجازه می دهد که در صورت امکان و بدون مخدوش شدن مقررات مربوط به تهیه، تصویب و اجرای استانداردها و مقررات فنی این موافقت نامه، نتایج رویه های ارزیابی مطابقت در قلمرو سایر اعضا را حتی اگر با رویه های خودشان متفاوت باشد قبول نمایند، مشروط بر اینکه قانع شوند که رویه های مزبور طبق مقررات فنی و استانداردهای قابل اعمالی که معادل رویه های خود آنهاست، مطابقت محصول را تضمین میکنند.

همچنین موافقت نامه اعضا را ترغیب می نماید که بنا به درخواست اعضای دیگر تمایل خود را به آغاز مذاکرات برای انعقاد موافقت نامه هایی در خصوص تأیید متقابل نتایج رویه های ارزیابی مطابقت یکدیگر نشان دهند.

۶- شفافیت

یکی از مهم ترین اصول این موافقت نامه در خصوص نظامات استانداردها، شفافیت است که سابقه آن به ماده ۱۰ گات ۱۹۴۷ که در خصوص انتشار مقررات تجاری است بر میگردد. مطابق مواد ۵-۶ و ۹-۲ موافقت نامه، اعضای سازمان جهانی تجارت باید در شرایط زیر دبیرخانه را مطلع نمایند:

الف) زمانی که یک استاندارد بین المللی یا رهنمود و توصیه مربوط به مؤسسه بین المللی استاندارد موجود نباشد یا محتوای فنی مقررات فنی یا رویه های ارزیابی مطابقت پیشنهادی یا اتخاذ شده با محتوای فنی استانداردها، توصیه ها یا رهنمودهای بین المللی مربوطه انطباق نداشته باشد.

ب) زمانی که مقررات فنی یا رویه های ارزیابی مطابقت تأثیر قابل توجهی بر تجارت اعضای دیگر داشته باشد.

پیش نویس مقررات باید در صورت امکان ۶۰ روز قبل از تصویب نهایی به دبیرخانه سازمان جهانی تجارت جهت اطلاع دادن به اعضا و کسب نظر آنها داده شود، اما در صورتی که مسائل مبرمی در زمینه حفظ ایمنی، بهداشت و محیط زیست یا امنیت ملی برای یک عضو پیش آید می تواند مستقیماً دبیرخانه را مطلع کند.

مطابق ماده ۲-۱۵ هر عضو پس از تاریخ لازم الاجرا شدن موافقت نامه سازمان جهانی تجارت اقدامات معمول یا متخذ برای تضمین، اجرا و نظارت بر موافقت نامه حاضر را فوراً به اطلاع کمیته خواهد رساند و پس از آن هر گونه تغییر در این زمینه را به کمیته اطلاع خواهد داد. کمیته هر سال اجرا و عملکرد موافقت نامه حاضر را با توجه به اهداف آن بررسی خواهد کرد.

مطابق ماده ۷-۱۰ هر زمان عضوی در مورد مسائل مربوط به مقررات فنی، استانداردها یا رویه های ارزیابی مطابقت با کشور یا کشورهای دیگر موافقت نامه ای منعقد کند که ممکن است تأثیری مهم بر تجارت داشته باشد، حداقل یک عضو طرف این موافقت نامه، محصولات موضوع این موافقت نامه را همراه با توضیحی مختصر در مورد موافقت نامه مذکور، از طریق دبیرخانه به اطلاع اعضای دیگر خواهد رساند.

همچنین اعضای سازمان جهانی تجارت باید مراکز ملی پاسخگویی تأسیس نماید تا به پرسشهای سایر اعضا در خصوص مقررات فنی، استانداردها و رویه های ارزیابی مطابقت (تصویب شده یا در دست تصویب) پاسخ داده و زمینه مشارکت در موافقت نامه های دوجانبه یا چندجانبه مربوط به استاندارد مؤسسات استاندارد منطقه ای و نظامهای ارزیابی مطابقت را نیز فراهم کند. این مراکز عموماً دولتی هستند، اما وظایف مربوطه قابل تفویض به بخش خصوصی نیز می باشد. تأسیس این مراکز بویژه برای کشورهای در حال توسعه حائز اهمیت است، چرا که این کشورها می توانند اطلاعات لازم را از مراکز پاسخگویی سایر اعضا در خصوص مقررات و استانداردهای خارجی که بر محصولات مورد علاقه آنها در تجارت تأثیر دارد کسب نمایند.

یکی دیگر از مواردی که رعایت اصل شفافیت در این موافقت نامه را تضمین می کند، وجود کمیته موافقت نامه موانع فنی فراراه تجارت است که به اعضا امکان مشورت در زمینه هر موضوع مرتبط با نحوه فعالیت موافقت نامه و تحقق بخشیدن به اهداف آن را خواهد داد. این کمیته سالی دو یا سه بار تشکیل جلسه می دهد و در صورت نیاز می تواند گروههای کاری در زمینه موضوعات مختلف بوجود آورد.

۷- مقررات ناظر بر حسن انجام کار

استانداردهای کالا میتواند سوی مؤسسات استاندارد دولتی یا غیر دولتی تهیه شود. طی سالهای گذشته مؤسسات خصوصی استاندارد رشد فراوانی یافته اند. ضمیمه ۳ موافقت نامه موانع فنی فرا راه تجارت شامل مقررات مربوط به حسن انجام کار است که نظامات مرتبط با شفافیت در تهیه، تصویب و اجرای استانداردها توسط کلیه مؤسسات استاندارد منطقه ای، غیر دولتی یا وابسته به دولت مرکزی یا دولت محلی را که در موافقت نامه به مؤسسات استاندارد معروف است مقرر می دارد.

کلیه مؤسسات مذکور می توانند این مجموعه مقررات را بپذیرند. مؤسسات استاندارد دولتهای مرکزی عضو موافقت نامه موانع فنی فراراه تجارت مسئول قبول و انطباق با مقررات ناظر بر حسن انجام کار هستند. این مؤسسات تا حد امکان تلاش خواهند کرد تضمین نمایند که مؤسسات استاندارد غیر دولتی، منطقه ای یا وابسته به دولت مرکزی این مقررات را قبول و با آن منطبق شوند. کلیه اصول حاکم بر موافقت نامه موانع فنی فراراه تجارت (رعایت اصول عدم تبعیض، شفافیت، هماهنگ سازی استانداردها و ..) نیز بر این مؤسسات استاندارد حاکم است.

سایر قواعد

۱- کمک های فنی

کلیه اعضا بویژه کشورهای در حال توسعه عضو می توانند از سایر اعضا یا دبیرخانه WTO طبق شرایط مورد توافق در خصوص تهیه مقررات فنی و تأسیس مؤسسات استاندارد ملی و همچنین مشارکت در مؤسسات استاندارد بین المللی کمک فنی دریافت کنند. کمکهای فنی می تواند شرکتهای کشورهای در حال توسعه را در زمینه مطابقت با الزامات فنی مورد درخواست بازارهای صادراتی آنها یاری دهد. ذکر این نکته لازم است که ارائه کمکهای فنی به کشورهای در کمترین درجه توسعه یافتگی در اولویت خواهد بود.

کمکهای فنی دبیرخانه WTO به کشورهای در حال توسعه و کشورهای در کمترین درجه توسعه یافتگی در خصوص موضوعات مرتبط با موافقت نامه موانع فنی فراراه تجارت عموماً در غالب برگزاری همایشهای زیر منطقه ای است. اخیراً همایشهای کمکهای فنی بطور مشترک با سایر سازمانهای منطقه ای و بین المللی برگزار شده است.

۲- مشورت و حل اختلاف

مطابق ماده ۱۴ موافقت نامه، مشورت و حل اختلاف در خصوص هر گونه مسأله مؤثر بر امور موافقت نامه زیر نظر رکن حل اختلاف صورت خواهد گرفت.

۳- بازرسی و نظارت

با توجه به شرح وظایف مندرج در ماده ۱۳ موافقت نامه، کمیته موانع فنی تجارت که زیر نظر کمیته تجارت کالا فعالیت می کند به منظور ارائه مشورت به اعضا در خصوص هر مسأله ای که به اجرای موافقت نامه حاضر یا پیشبرد اهداف آن مربوط شود، تشکیل جلسه خواهد داد و همین طور مسئولیت هایی را که به موجب موافقت نامه یا از جانب اعضا به آن محول می شود ایفا خواهد کرد. این کمیته در سال ۱۹۹۵ به منظور تأمین اهداف فوق از سوی شورای عمومی تأسیس شد.

پاورقی:

- Standard Codes
- Terminology
- Symbols

منابع: ۱- پایگاه اینترنتی سازمان جهانی تجارت (WWW.WTO.ORG)

۲- مجموعه آموزشی سازمان جهانی تجارت، گروه نویسندگان دفتر نمایندگی تام الا اختیار تجاری ج.ا.ایران (۱۳۸۵)

- WTO TRAINING PACKAGE , MODULES,GATT: BASIC PRINCIPLES ()